

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.925/2017/3. szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Az I. rendű felperes:

felperes

Az I. rendű felperes képviselője:

. Mátyás Brigitta ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Pető-Frauhammer Ügyvédi Iroda

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

őri Ítéletábla Pf.III.20.220/2016/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

őri Törvényszék P.20.688/2009/162.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet ebben a részében megváltoztatja, és az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő lejárt kártérítési összeget 10.445.568 (tízmillió-négy száznegyvenötezer-ötszázhatvannyolc) forintra, valamint ennek 155.572 (százötvenötezer-ötszázhetvenkét) forint résztőke összege után 2007. november 10. napjától, 551.515 (ötszázötvenegyezer-ötszáz tizenöt) forint résztőke összege után 2008. július 1. napjától, 553.300 (ötszázötvenháromezer-háromszáz) forint résztőke összege után 2009. július 2. napjától, 618.591 (hatszáz tizenkilencezer-ötszáz kilencvenegy) forint résztőke összege után 2010. július 2. napjától, 775.745 (hét százhatvanötezer-hét száznegyvenöt) forint résztőke összege után 2011. július 2. napjától, 1.323.610 (egymillió-háromszázhuszonháromezer-hatszáz tíz) forint résztőke összege után 2012. március 6. napjától, 1.484.310 (egymillió-négy száznyolcvannegyezer-háromszáz tíz) forint résztőke összege után 2012. július 1. napjától 2013. június 30. napjáig minden késedelemmel érintett félére a félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő kamatára, továbbá 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre minden késedelemmel érintett félére a félév első napján érvényes

jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatára, valamint 1.629.585 (egymillió-hatszázhuszonkilencezer-ötszáznyolcvanöt) forint résztőke összege után 2013. július 2. napjától, 1.567.165 (egymillió-ötszázhatvanhétézer-százhatvanöt) forint résztőke összege után 2014. július 2. napjától, 1.786.175 (egymillió-hétszáznyolcvanhatezer-százhetvenöt) forint résztőke összege után 2015. december 24. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre minden késedelemmel érintett félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatára felemeli.

Az alperes által az I. rendű felperesnek 2016. április 1. napjától kezdődően havonta fizetendő járadék összegét 78.082 (hetvennyolcezer-nyolcvankét) forintra emeli fel.

Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A felülvizsgálati eljárás 104.000 (száznégyszer) forint összegű illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes 2007. évi terhesgondozását és szülésének levezetését az alperes végezte. Az alperes elmulasztotta a terhesség 14-20. hetében indokolt AFP vizsgálat elvégzését. 2007. augusztus 9-én császármetszéssel született az I. rendű felperes első gyermeke. A gyermek nyitott gerinc fejlődési rendellenességgel, kétoldali csípőficammal és mindkét oldali dongalábbal született, a normális gerinc- és agyvízkeringése akadályozott volt, agykamrái tágabbak, az agy körüli folyadékter a normálisnál nagyobb, a gyermek feje az átlagosnál nagyobb. Nyitott gerincének műtéti zárása és a dongalábak korrekciós műtétjei megtörténtek. A gyermek mozgásában egész életére kiterjedően akadályozott, segédeszközzel képes helyváltoztatásra. Jelenleg is inkontinens, folyamatosan csepeg a vizelete, székletürítése sem a szokásos módon zajlik, állandóan pelenkázni kell. A vizeletcsepegés miatt gyakrabban kell ruházatát cserélni. Fokozott hajlama van a húgyúti fertőzésekre. Mindennapi élettevékenységeiben, helyváltoztatásában, öltözködésében segítségre szorul. A mozgásszervi műtétek időszakában otthoni mozgásgyakorlásra volt szüksége,
- [2] Az I. rendű felperes az első gyermekének születését követően

gyermekével gyakran változtatta a lakóhelyét. Eközben a gyermeket időközönként a Pető András Intézet óvodájában nevelték. 2013 szeptembere óta a gyermek a Pető András Gyakorló Általános Iskola tanulója. Időszakosan bejáró, időszakosan bentlakó tanuló volt. 2015. március 16. óta az intézet bentlakó tanulója.

- [3] Az I. rendű felperes második gyermeke 2013. december 6-án született.
- [4] Az I. rendű felperes és gyermekeinek apja közötti együttélés időszakos volt, az első gyermek megszületését követően többször különváltak. 2015. március 16-tól a különélésük állandósult. A gyermekek mindvégig az I. rendű felperes háztartásában nevelkedtek. Apjuk 2007 szeptembere és 2009 áprilisa között B-n, ezt követően 2011 októberéig M-en, majd ismét B-n dolgozott. Az I. rendű felperes 2006 októberétől 2007. február 12-ig kenyérgyári szeletelőként helyezkedett el. Első gyermekének születése után árukiadó munkakörben foglalkoztatták volna, de ebben gyermekének betegsége miatti fokozott ápolási-gondozási feladata megakadályozta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] Az I. rendű felperes keresetében ápolás-gondozás és közlekedés címén költségpótló, valamint munkabér kiesés címén jövedelempótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [6] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az ápolás-gondozás többlet időtartamát napi 2 órában elismerte. Vitatta, hogy a közlekedési többletköltség körében megjelölt utazások megtörténtek, illetve hogy ezek a gyermek állapota miatt voltak szükségesek. A családlátogatás költségének megítélését ellenezte. A költség számításának módját és összegét nem vitatta. Védekezése szerint az I. rendű felperes a gyermek hétvégi gondozása mellett tudna munkát végezni.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által helybenhagyott közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik az I. rendű felperes első gyermekének születését követően diagnosztizált fejlődési rendellenesség felismerésének elmaradása miatt a felpereseket ért hátrányokért.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 15 nap alatt 9.335.486 forintot és ennek különböző részösszegei után különböző kezdő időpontoktól számított késedelmi kamatait, továbbá 2016. október 1. napjától

kezdődően havi 31.445 forint járadékot minden hónap 10. napjáig előre esedékesen. Ezt meghaladóan az I. rendű felperes ápolási-gondozási, közlekedési többletköltségének, valamint munkabér kiesésének megtérítésére irányuló részében a keresetet elutasította.

- [9] Igazságügyi orvosszakértői vélemények alapján állapította meg, hogy az I. rendű felperes elsőszülött gyermeke az egészséges gyermekekhez képest mozgáskorlátozottsága, gyógytorna szükséglete, masszázs igénye, inkontinencia zavarai miatt többlet ápolási-gondozási tevékenységet igényel. Az indokolt többlettevékenységet 2007. szeptember 19-től kezdődően számította. Az ápolási-gondozási többlettevékenység időtartamát a Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi Orvostani Intézete (a továbbiakban: IOI) által készített orvosszakértői vélemény alapulvételével a gyermek hároméves koráig napi 2 órában, azt követően napi 4 órában határozta meg. Kifejtette, hogy az I. rendű felperes saját maga és két egészséges gyermek ellátására fordítandó időtartamot is figyelembe véve az I. rendű felperes napi időbeosztásába 4 óra, valamint az utazással töltött időre számításba vett további fél óra időtöbbletet meghaladó ápolási-gondozási időtartam nem fér bele, ezért a szakvéleménytől eltérően a napi szükséges időtartamot a gyermek hatéves kora utáni időszakokra is napi 4 órában, és ezen felül az utazással eltöltött időtartamban vette figyelembe. Az óradíjat a K. Bt. árajánlatának alapulvételével, átlagolással és a díj 75%-ának figyelembevételével számította. A jövőre nézve az otthoni ápolás-gondozás havi 8 napjára napi 4 órát, egy alkalommal felülvizsgálatra szállítás miatt évente 2 napra napi 6 órát számolt el. 2016. október 1-jétől kezdődően havi 25.312 forint összegű többlet ápolás-gondozási díjat állapított meg.
- [10] Az I. rendű felperes közlekedési többletköltségeinek a vizsgálatakor a gyermek kezeléseire vonatkozó OEP kimutatást tartotta szem előtt, elfogadva, hogy e kezeléseken való megjelenéshez a gyermeknek életkora és egészségi állapota miatt kísérőre volt szüksége. Tényként állapította meg, hogy a tömegközlekedési eszközök igénybevételéhez a gyermek két személy segítségére szorult. Figyelembe vette azonban azt is, hogy bizonyos időszakokban a gyermek szülei közötti életközösség szünetelt, és úgy ítélte meg, hogy ezekre az időszakokra vonatkozóan az I. rendű felperes nem bizonyította a két személyes kíséretet. A különélés időszakaira csak az I. rendű felperes utazási költségét ítélte meg. Nem találta bizonyítottnak a nagyszülői látogatások tényét. A gyermek bentlakásos időszakára vonatkozóan csak az intézetbe szállítása és onnan való elszállítása alkalmait számolta el, nem fogadva el bizonyítottnak azt, hogy a gyermek Pető Intézetben végzett vizsgálatait alkalmával is ellátogatót az I. rendű felperes az intézetbe. Alaptalannak ítélte a gyermek apjának BKV bérletével kapcsolatos kereseti kérelmet is, azzal az indokkal, hogy az nem kizárólag és nem is elsődlegesen a gyermek kíséretéhez, hanem a

munkába járáshoz volt szükséges. Nem fogadta el bizonyítottanak azokat az utazásokat, amelyeket gyógyászati segédeszközök beszerzésének szükségességére utalással érvényesített a felperes, de amely időpontok az OEP beteg életútban feltüntetésre nem kerültek. A közlekedési többletköltség havi járadékának összegét a Pp. 215. §-ának alkalmazásával az I. rendű felperes által előterjesztett havi 6.133 forint összegben határozta meg.

- [11] A gyermek nevelésének kezdeti időszakára vonatkozóan elfogadta az I. rendű felperes állítását arra nézve, hogy a gyermek ápolási-gondozási szükséglete miatt nem tudott elhelyezkedni kereső foglalkozásban, a 2015. december 6. napjától előterjesztett munkabér kiesésre vonatkozó igényt viszont elutasította. Értékelte, hogy a neveléssel kapcsolatos feladatkör és azok időigénye a korábbi időszakhoz képest jelentősen megváltozott annak folytán, hogy a gyermek bentlakóként tanul a Pető Intézetben, az I. rendű felperes őt csak hétvégente ápolja és gondozza, ezen felül pedig félévente két alkalommal kell az intézetbe utaznia és félévente kell felülvizsgálatra szállítania a gyermeket. Értékelése szerint ezek az elfoglaltságok alig haladják meg egy betegeskedő gyermekkel kapcsolatosan átlagosnak tekinthető szülői elfoglaltságok körét. Megállapítása szerint a gyermek egészségi állapota nem akadályozza az I. rendű felperest a munkavállalásban, és az M. Kft. nyilatkozata szerint árukiadó munkakörben még alkalmazni is tudnák.
- [12] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet összegeyszerű pontosítással hagyta helyben. Ítéletének indokolásában kiemelte, hogy az I. rendű felperes a gyermek születésétől kezdődően - elsősorban a gyermek gyógykezelésének, fejlesztésének elősegítése érdekében - 15 alkalommal változtatott lakóhelyet, a gyermek ez idő alatt többször tartózkodott egészségügyi intézményben gyógykezelés céljából, továbbá bizonyos időszakokban bejáróként, bizonyos időszakokban pedig bentlakóként részesült intézményi oktatásban, nevelésben és fejlesztésben. Utalt arra is, hogy az I. rendű felperesnek a gyermek apjával való együttélése időszakos volt, újra és újra megszakadt, majd különélésük véglegesedett; továbbá 2013. december 6-án született még egy gyermeke, akit szintén saját háztartásában nevel. A másodfokú bíróság megítélése szerint ezek a körülmények - több tényező változásaiak folytán - a leggondosabb és legkörültekintőbb feltárás mellett sem teszik lehetővé az ápolási-gondozási, közlekedési többletköltségek és munkabér kiesés pontos megállapítását, emiatt a mérlegelés hangsúlyos alkalmazása indokolt. Megállapítása szerint az I. rendű felperes a fellebbezési eljárás során maga is utalt arra, hogy az elsőszülött gyermekének károsodott egészségi állapota folytán felmerülő háztartási, ápolási-gondozási és közlekedési többlettevékenység ellátása során bizonyos átfedések lehetnek, esetenként a többirányú indokolt tevékenység legalább részben párhuzamosan is elvégezhető. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az ápolás-gondozás

többletidő szükséglete az elsőfokú bíróság által adott indokok alapján 2013. szeptember 1. napját követően sem határozható meg napi 4 órát meghaladó időtartamban.

- [13] Megalapozottnak találta a közlekedési többletköltségekkel kapcsolatos elsőfokú döntést, annak helyes indokai alapján. Kiemelte ezek közül a kísérők számával, a nagyszülői látogatásokkal, a Pető Intézetben végzett kezelésekkel, a gyógyászati segédeszközök beszerzésével és a gyermek apjának BKV bérletével kapcsolatos indokokat, amelyekkel maradéktalanul egyetértett. A gyógyászati segédeszközök kiváltásával kapcsolatosan utalt arra, hogy az célszerűen összekapcsolódhatott egyéb szükséges utazásokkal is. A folyamatosan fizetendő járadék elbírálása körében kiemelte az elsőfokú ítéletből, hogy a 2011-ben igazolt 15 utazás jövőbeni szükségessége nem tekinthető igazoltnak, mert nem állapítható meg e nagyszámú kontrollvizsgálat jövőbeli szükségessége, azok egy része eseti jellegű, más része intézetben zajló vizsgálat volt, és a gyermek 2015. március közepétől tanul bentlakóként az intézetben. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos mérlegelési szempontjait is osztotta.
- [14] Egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával is, hogy a gyermek bentlakásától kezdődően az I. rendű felperest nem terheli olyan ápolási-gondozási feladat, amely a munkavállalását megghiúsítaná.

A felülvizsgálati kérelem

- [15] A jogerős ítélettel szemben az I. rendű felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet annak részbeni hatályon kívül helyezése és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatala iránt, a következők szerint. Kérte az alperest kötelezni, hogy fizessen meg a felperesnek ápolás-gondozás címén 9.121.958 forintot és ennek 155.572 forintos résztőke összege után 2007. november 10-től, 551.515 forintos résztőke összege után 2008. július 1-től, 553.300 forintos résztőke összege után 2009. július 2-ától, 618.591 forintos résztőke összege után 2010. július 2-ától, 775.745 forintos résztőke összege után 2011. július 2-ától, 1.848.310 forint résztőke összege után 2012. július 1-jétől 2013. június 30-ig az adott félévre a félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő kamata, továbbá 2013. július 1-jétől a kifizetés napjáig terjedően minden félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamata, 1.629.585 forint résztőke összege után 2013. július 2-ától, 1.567.165 forint résztőke összege után 2014. július 2. napjától, 1.786.175 forint résztőke összege után 2015. december 24-től a kifizetés napjáig terjedő időben minden félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Kérte az alperes kötelezését közlekedési többletköltség címén 1.934.860 forint és 2012. március 6-tól a kifizetés napjáig terjedő időre az előbbiek szerint számított

késedelmi kamatai, valamint munkabér kiesés címén 1.313.356 forint és ebből 60.352 forint után 2010. november 1-jétől, 220.968 forint után 2011. július 2-ától, 358.308 forint után 2012. július 1-jétől, 305.406 forint után 2013. május 17-től 2013. június 30-ig minden naptári félévre a félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő kamat, továbbá 2013. július 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre minden naptári félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamat, 368.322 forint után 2016. május 2-ától a kifizetés napjáig terjedő időre minden érintett naptári félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Mindezekén felül kérte az alperes kötelezését 2016. október 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig esedékesen havi 118.117 forint összegű kártérítési járadék megfizetésére. Kérte a másodfokú ítélet indokainak részbeni hatályon kívül helyezésével a felülvizsgálati kérelem indokolásával kiegészíteni a jogerős ítélet indokolását. A másodfokú bíróság által megsértett jogszabályként a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdését és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 355. § (1) és (4) bekezdését jelölte meg.

- [16] Az IOI szakértői véleményével bizonyítottanak tekintette, hogy a gyermek hatéves korától napi 6 órás ápolási-gondozási többlettevékenység merül fel egy egészséges gyermekhez képest. Kifejtette, hogy a szakvélemény pontosan leírta, milyen résztvékenységeket ölel fel ez az időtartam, és szakvélemény bizonyítja, hogy ezt folyamatosan nyújtani kell a gyermek számára. Állította, hogy amennyiben ezek a tevékenységek elmaradnának, a gyermek egészsége és mozgásállapota visszafejlődne, súlyosan károsodna. Hiányolta annak indokolását mind az első-, mind a másodfokú ítéletből, hogy miért nem fér bele az I. rendű felperes időbeosztásába ez a napi 6 órás többletgondozás. Vitatta, hogy a másodfokú eljárás során a háztartási, gondozási és közlekedési többlettevékenységek párhuzamos elvégezhetőségére utalt volna. Kifejtette, hogy a szakértő által meghatározott gondozási szükséglet nem csökkenhet a gyermek ellátási szükségletétől függetlenül azért, mert testvére született. Felülvizsgálati kérelme ebben a részében a gyermek hatéves életkorától kezdődően a gyermek otthon tartózkodásának időtartamára vonatkozóan, a jogerős ítéletben foglaltakhoz képest napi 2 óra többlettevékenység értékének megtérítésére irányult. A közlekedési többletköltségekkel kapcsolatosan hivatkozott édesanyjának a periratokhoz csatolt feljegyzésére, amely dátum és költség feltüntetésével minden utazásra kiterjedt, és amelyet álláspontja szerint az eljáró bíróságok indokolatlanul hagytak figyelmen kívül a Pp. 166. § (1) bekezdését és 3. § (5) bekezdését megsértve, a Pp. 174. §-át is figyelmen kívül hagyva. Vitatta az apai segítség különélés időszakára vonatkozó elutasításának a megalapozottságát, hivatkozva a felperesek ezzel kapcsolatos egybehangzó tényelődására, amely

szerint nagyobb távolságokra történő szállításban a különélés időszakában is részt vett az apa. Hivatkozott továbbá P.A. és H.M. tanúvallomásaira, amelyekből álláspontja szerint megállapítható, hogy az I. rendű felperes édesanyja segített a közlekedésben, ha ebben az édesapa a munkavégzése vagy távolléte miatt akadályozott volt. A nagyszülői látogatásokkal kapcsolatosan is a felperesek tényelődására és a tanúvallomásokra hivatkozott, amelyek álláspontja szerint a költségek felmerülését bizonyították. A Pető Intézetben végzett vizsgálatokkal kapcsolatosan hivatkozott arra, hogy a vizsgálat eredményeként a gyermek kezelését, a szükséges teendőket, a gyermek aktuális állapotát, fejlesztésének előrehaladását az orvos a szülővel kell megbeszélje, a gyermek nem mehet egyedül a vizsgálatra, ezért az a tény, hogy a gyermek bentlakó, nem jelenti azt, hogy orvosi vizsgálatain az I. rendű felperes ne jelent volna meg. A gyógyászati segédeszközök kiváltásával kapcsolatosan utalt arra, hogy az OEP beteg életútban csak azok az időpontok szerepelnek, amikor a recept kiváltása, a méret- és mintavétel megtörtént. Köztudomású tényként hivatkozott arra, hogy ezzel nem eshet egybe a később elkészülő segédeszköz átvételének az időpontja, ezért ezeknek az utazási költségeknek a megtérítését is kérte. Cáfolta, hogy ezek az utazások összekapcsolódhattak más szükséges utakkal. Állította, hogy az édesapa BKV bérletét is a gyermek egészségi állapota miatt kellett megvásárolni, mert emiatt költöztek a szülők B-re, M-en pedig biciklivel közlekedett a munkahelyére, ami nem járt költséggel.

- [17] A jövedelemveszteségével kapcsolatosan arra hivatkozott, hogy elsőszülött gyermekének gondozása heti 4 nap munkaidő beosztását befolyásolja, mert pénteken délután 14 óra körül már hozza gyermeket a betegszállító, és vagy vasárnap délután 17-19 óra tájban, vagy hétfőn hajnalban viszik el, attól függően, hogy mikor van szállítási kapacitás. Ezen kívül az évi 77-78 napos nyári szüneten felül az őszi és tavaszi szünetben is meg kell oldania gyermeke ápolását-gondozását, további 22 nap számítandó évente az orvosi vizsgálatok és szülői értekezletek miatt, olyan munkáltatót pedig nem lehet találni, aki előre ismerten minimálisan 126 nap távolléttel, péntek-szombat-vasárnap kivételével történő munkarendben alkalmazna munkavállalót, akár részmunkaidőben is. Előadta, hogy a műkörmös szakmában jellemzően a péntek-szombat-vasárnap a legfontosabb, a pékségek pedig folyamatos műszakban dolgoznak. Utalt arra, hogy a gyermeket sem nagymamára, sem más családtagra nem bízhatja, mivel állandó és folyamatos gondozásban, fejlesztésben kell részesíteni. E címen a járadékigényét a családi pótlék és a GYES összegének a figyelembevételével havi 40.035 forintban jelölte meg.

- [18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A felülvizsgálati kérelem nagyobb részben alapos.
- [20] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések alapján vizsgálta felül.
- [21] Az első- és másodfokú bíróság által aggálytalanként elfogadott szakértői vélemény szerint Budai Zoltán Rikárdó inkontinenciája, vizeletcsorgása miatt napi legalább 7-8 alkalommal pelenkázni kell, az akaratlagos vizeletürítések ellenére naponta még néhány alkalommal előfordul, hogy nadrágja átázik, ilyenkor alsó ruházatát cserélni kell. Rendszeres időközönként, hozzávetőlegesen 2 óránként kell WC-re ültetni. Ezek a tevékenységek legalább naponta 1,5-2 órát vesznek igénybe, mert a gyermek testsúlya miatt pelenkázása, öltöztetése legalább 15 percig tart. A gyermek a személyes higiéne körében is - mosakodásban, fürdésben, fogmosásban, WC használatban - segítségre szorul. Ugyancsak segítséget igényel alsó ruházata felvételénél. Az állapotromlás megelőzése miatt az alsó végtagok legalább napi 3 alkalommal történő átmasszírozása, valamint az előírt gyógytorna otthoni elvégzésének ideje legalább napi 2 óra. A gyermek ápolása-gondozása a mindennapokban meghaladja egy egészséges gyermek ápolásának-gondozásának időtartamát, ami jelenleg legalább napi 6 órát tesz ki. Ezek a tevékenységek a gyermek inkontinenciájával és mozgásszervi állapotával hozhatók összefüggésbe, az életkorától függetlenül szükségesek.
- [22] Helyesen hivatkozott az I. rendű felperes arra, hogy az ápolás-gondozás szakértő által meghatározott 6 órás többletidő szükséglete olyan tevékenységeket ölel fel, amelyek mindvégig a gyermekkel közvetlen személyes kontaktusban való foglalkozást jelentenek, teljes manualitást igényelnek, nem teszik lehetővé közben más feladatok elvégzését. Helyesen utalt arra is, hogy e tevékenységek nem hagyhatók el a gyermek egészségi állapotának veszélyeztetése nélkül, hiszen az személye higiéniájának károsodásával és egészségi állapotának veszélyeztetésével járna. Az eljáró bíróságok nem adták meggyőző indokát annak, hogy jövedelemszerző foglalkozás hiányában önmaga és másik egészséges gyermeke ellátása mellett, egy további egészséges gyermek ellátásának időszükségletét is figyelembe véve, miért nem fér bele az I. rendű felperes időbeosztásába ez a 6 órás tevékenység. Mindezekre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati kérelmet az ápolás-gondozás többletköltségének megtérítésére irányuló részében alaposnak találta.
- [23] Nagyobb részt alaposnak találta a felülvizsgálati kérelmet a közlekedési többletköltség megtérítésére irányuló részében is. Osztotta a felperes indokait a gyermek intézeti vizsgálatával és a gyógyászati segédeszközök beszerzésével kapcsolatban felmerült utazási szükséglet tekintetében. Az I. rendű felperes által

hivatkozott körülmények a bizonyossággal határos módon teszik valószínűvé ezeknek az utazásoknak szükséges felmerülését. Osztotta a Kúria a két fő kísérő közreműködésével kapcsolatban kifejtetteket is, egyrészt a felperesek erre vonatkozó egybehangzó tényelőadása és az I. rendű felperes által hivatkozott tanúvallomások alapján, valamint annak figyelembevételével, hogy a szállítandó, megemelendő súly, a gyermek súlyának növekedése, a babakocsi súlya, a segédeszközök, a tiszta és szennyes ruházat szállítása nem oldható meg tömegközlekedési eszközökkel egy fő kísérő számára. E körülményekre is figyelemmel nem merül fel megalapozott kétség a felperesek vonatkozó tényelőadásának és a kapcsolódó tanúvallomásoknak a hitelességét illetően. A nagyszülői látogatásokkal kapcsolatban is elfogadhatók P.A. feljegyzései, mert indokoltnak tekinthető a nagyszülővel való kapcsolattartás körében az évi négy személyes látogatás, amely az egészségi állapot miatti kényszerű távol költözés folytán többletköltséget eredményezett. Osztotta viszont a Kúria az eljáró bíróságok álláspontját B.Z. BKV bérletének érvényesíthetetlenségével kapcsolatban, az erre vonatkozó indokaikkal is egyetértve.

- [24] Nem ítélte alaposnak a Kúria a felülvizsgálati kérelemnek a jövedelempótló járadék megfizetésére irányuló részét. A keresetet e részében elutasító első- és másodfokú ítéletek indokait a Kúria helyesnek, jogszabálysértéstől mentesnek találta. Arra vonatkozó ténybeli hivatkozása nem volt az I. rendű felperesnek az elsőfokú eljárás folyamán, hogy a rendes évi szabadságok, a gyermekek nevelésére tekintettel igénybe vehető pótszabadságok és táppénzes időszakok figyelembevételével sem tudná megoldani az iskolai szünetek időszakában alkalmi külső segítség igénybevételével az egészségkárosodott gyermeke ápolását-gondozását. Arra vonatkozóan sem tett tényelőadást, hogy az általában rugalmasabb időkeretben is gyakorolható műkörmös szakmában sem tud elhelyezkedni. A peradatokból nem tűnik ki, hogy a felülvizsgálati kérelme tárgyává tett időszakban neki fel nem róható okból nem éri el a jövedelme a káresemény előtti keresetét. Arra pedig nem hivatkozott az I. rendű felperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy az ezzel kapcsolatos tényállítási és bizonyítási kötelezettségét azért nem teljesítette, mert nem kapott kellően egyéniesített tájékoztatást a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján az ezzel kapcsolatos eljárási kötelezettségére nézve.
- [25] A fentiek szerint a másodfokú ítélet részben sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését és a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdését, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, és ebben a részében a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozott a rendelkező részben foglaltak szerint.
- [26] Az elsőfokú ítéletbe foglalt és a másodfokú bíróság által helyesbített tőkemarasztalási összeget az ápolási-gondozási költség tekintetében a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal megegyezően, az eljáró bíróságok által alapul vett, és a felülvizsgálati

eljárásban az alperes által sem vitatott óradíjak figyelembe vételével számította. A közlekedési többletköltség felülvizsgálati kérelemben részletezett és peradatokkal alátámasztott összegéből a II. rendű felperes budapesti teljes árú bérletére eső 611.250 forintot vont le, a fennmaradó költség hátralékos összegét 1.323.610 forintban számította. A kamatfizetési kötelezettséget a Ptk. 301. § (1) és (2) bekezdése alapján - a jogszabályi rendelkezés időközbeni változására is tekintettel - az egyes részkövetelések esedékességéhez, illetve a hátralékos időszakok középideőpontjához igazodóan határozta meg. Az ápolás-gondozás 66.144 forintos és a közlekedési többletköltség 11.938 forintos havi járadékösszegének számítása a felülvizsgálati eljárásban nem vitás ápolási díjösszeg és a folyamatos járadékfizetés kezdő időpontját megelőző több mint egy éves időszakban felmerült és igazolt közlekedési költségek havi átlagának figyelembevételével történt.

Záró rész

- [27] A felülvizsgálati eljárásban vitássá tett követelés értékét a Kúria a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján a folyamatosan fizetendő járadék különbözeti összege alapulvételével 1.040.064 forint összegben számította. A felülvizsgálati kérelem eredményessége ehhez képest közel 50%. Ezért a Pp. 81. § (1) bekezdésének második mondata alkalmazásával a Kúria úgy döntött, hogy a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik. Az állam által előlegezett eljárási illeték összegének viselésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam köteles az I. rendű felperes személyes költségmentességére és az alperes személyes illetékmentességére tekintettel.
- [28] A Kúria a határozatát a Pp. 274. § (1) bekezdésének első fordulata alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2018. április 18.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző
HM